

Nodokļi, saņemot pakalpojumus no nerezidenta (1) 3/24/21

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā,
personāla un organizāciju pārveides
pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija

Irēna Arbidāne

Latvijas uzņēmumi nereti vērsas pie kāda ārvalsts uzņēmuma vai fiziskas personas, lai izmantotu viņu uzkrāto pieredzi un saņemtu konsultācijas jautājumos, kas aktuāli Latvijas uzņēmuma izaugsmei. Šādu palīdzību visērtāk saņemt no sava grupas uzņēmuma vadības pakalpojumu vai konsultāciju veidā, taču Latvijas uzņēmumam var nākties nolīgt arī kādu nesaistītu ārvalsts uzņēmumu vai individuālo konsultantu. Šajā rakstā uzzināsiet, ar kādām nodokļu sekām jāērēķinās Latvijā (arī Latvijas uzņēmumam) un kā izšķirt, vai primāri jāpiemēro iedzīvotāju ienākuma nodoklis ("IIN") vai uzņēmumu ienākuma nodoklis ("UIN").

Piemērojamais likums: UIN vai IIN?

UIN likuma 5. panta pirmās daļas 1. punktā noteikts, ka nerezidentiem ar nodokli apliekamais objekts ir Latvijā gūtie ieņēmumi no saimnieciskās darbības vai ar to saistītām darbībām. UIN ietur no maksājumiem, ko rezidenti (izņemot fiziskas personas) un pastāvīgās pārstāvniecības ("PP") izmaksā nerezidentiem, ja no šiem maksājumiem nav ieturēts IIN.

Tātad vērtējot, vai nerezidenta ienākumam, ko izmaksā Latvijas uzņēmums vai PP, ir piemērojams nodoklis, jāņem vērā ne tikai UIN likuma, bet arī IIN likuma normas. UIN likums lasāms tā, ka UIN no nerezidenta atlīdzības ietur tad, ja atbilstoši IIN likumam šai atlīdzībai nepiemēro IIN. Līdz ar to situācijās, kur ienākuma saņēmējs ir fiziska persona, jāpiemēro IIN atbilstoši IIN likuma noteikumiem (turpmāk rakstā uzskatām, ka UIN piemēro atlīdzības izmaksai nerezidentam, kas nav fiziska persona).

Atbilstoši UIN likuma 5. panta pirmajai daļai UIN ietur tikai no atsevišķiem maksājumiem nerezidentiem, piemēram, no vadības un konsultatīvo pakalpojumu ("VKP") maksas un atlīdzības par Latvijā esoša nekustamā īpašuma atsavināšanu. Šis raksts koncentrējas uz UIN piemērošanu tieši VKP, tādēļ neaplūko UIN piemērošanu citiem nerezidentu gūtajiem ienākumiem Latvijā.

Nerezidenta definīcija

No likuma "Par nodokļiem un nodevām" izriet, ka par nerezidentu nodokļu vajadzībām uzskata:

- juridisku personu, kas reģistrēta ārvalstī (ne Latvijā);
- fizisku personu, kurai nav deklarētas dzīvesvietas Latvijā un kura šeit nedzīvo pastāvīgi (t.i., vairāk par 183 dienām jebkuru secīgu 12 mēnešu ietvaros).

Pārceļoties uz ārvalsti, fiziska persona automātiski nezaudē Latvijas nodokļu rezidenta statusu – šim nolūkam ir jānokārto formalitātes ar VID.

Vadības un konsultatīvo pakalpojumu definīcija

UIN likuma 5. panta piektā daļa definē VKP kā darbību kopumu, ko nerezidents veic tieši vai ar pieaicināta personāla palīdzību, lai nodrošinātu Latvijas uzņēmuma vai PP vadību vai sniegtu tiem nepieciešamās konsultācijas. Pakalpojumu uzskata par konsultatīvu, ja tas atbilst definīcijai pēc sava ekonomiskā satura un būtības, nevis juridiskās formas. Kā VKP piemēri ir minēti dažādu veidu izstrādņu un materiālu (aprēķinu, projektu, biznesa plānu) sagatavošana, informācijas sniegšana par izmaiņām grāmatvedības programmās, tirgus izpētē un reklāmā, iekārtu un ražošanas tehnoloģiju tirgū un citos jautājumos, kas saistīti ar saimnieciskās darbības veicēja stratēģisko attīstību, produkcijas ražošanu un realizāciju vai ekonomiskās darbības izpēti.

Vērtējot pakalpojuma būtību, svarīgi konstatēt, vai nerezidents ne tikai sagatavo skaitlisku vai statistisku informāciju, pamatojoties uz faktiskajiem grāmatvedības, nozares u.c. datiem, bet arī veic analīzi, piedāvā un skaidro iespējamus risinājumus, veic lēmumu pieņemšanai nepieciešamo izpēti, gatavo katrā situācijā atšķirīgu detalizētu informāciju lēmumu pieņemšanai utt. Ja nerezidenta pakalpojumiem nav konsultatīva vai lēmumu pieņemšanas rakstura, tos neuzskata par VKP (piemēram, juridiskie pakalpojumi, kas ietver tikai likumvidē paredzēto darbību izpildi, lai sasniegtu noteiktu uzņēmuma mērķi – reģistrāciju, līgumu sagatavošanu, dalību tiesvedībā, tiesisko interešu aizsardzību un tai nepieciešamo pierādījumu iegūšanu un apkopošanu, strīdu risināšanu ārpusstiesas kārtībā, juridisko dokumentu sagatavošanu tiesai u.c.).

UIN piemērošana VKP

Nodokli ietur 20% apmērā no nerezidentam maksājamās atlīdzības. Ieturētais UIN ir nerezidenta izdevums, kura dēļ saņemtā atlīdzība ir par 20% mazāka nekā nolīgta.

Ja Latvijas uzņēmums nevis ietur 20% UIN no atlīdzības, bet samaksā to budžetā no saviem līdzekļiem, tad šī summa jāiekļauj mēneša UIN deklarācijā kā izmaksa, kas nav saistīta ar saimniecisko darbību.

Lai neveiktu ieturēšanu, ārvalsts uzņēmumam, kas ir rezidents valstī, ar kuru Latvijai ir spēkā nodokļu konvencija, ir jāiesniedz Latvijas uzņēmumam ārvalsts nodokļu administrācijas izsniegts rezidences sertifikāts, kuram jābūt pieejamam UIN deklarācijas iesniegšanas brīdī. Ja taksācijas gadā nerezidentam maksājamā atlīdzība pārsniedz 5000 eiro, tad sertifikātam jābūt apstiprinātam VID. Nerezidentam veiktais maksājums bez atbilstoša sertifikāta jāiekļauj pārskata perioda pēdējā mēneša UIN deklarācijā, faktiski samaksājot 25% nodokli (jo pirms reizināšanas ar 20% maksājums jādala ar 0,8).

Veicot maksājumu uz valsti, ar kuru Latvijai nav nodokļu konvencijas (t.sk. uz zemu nodokļu vai beznodokļu valsti vai teritoriju), UIN apmērs būs vai nu no maksājamās atlīdzības ieturētie 20% vai arī pēdējā pārskata perioda deklarācijā faktiski norādītie 25%.

(nobeigums – nākamajās Īsziņās)